

Leto—YEAR XXI
Cena listi-
je 25 cent.
Entered as second-class matter January 22, 1920, at the post-office
at Chicago, Illinois, under Act of Congress of March 3, 1879.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena listi-
je 25 cent.

Entered as second-class matter January 22, 1920, at the post-office
at Chicago, Illinois, under Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 6. aprila (April 6), 1928.

Subscription 25.00
Yearly

STEV.—NUMBER 82

Trma baronov premoga najbolj ovira sporazum

Predstniki vztrajajo pri svoji zahtevi o mezzi, ki se imata ravnat po cenah na trgu.

Bellaire, O. — Ko je malo več kot pred enim letom prenehalo delo v petdeset premogovnih vzhodnem delu države Ohio, je bilo hkrat 18,000 rudarjev brez dela. Ko je prenehalo delo v premogovnikih, je vedeljman bila paralizirana tudi drugi industrija. In danes je stavka radi trije premogovniških podjetnikov taka, kot je bila pred dobrim letom.

Premogovniški podjetniki trdno vztrajajo pri zahtevi, da pride do sporazuma, tedaj se mora zgoditi na podlagi mezze, ki se uravnava po ceni na trgu za premog. Kaj je najnižja mezza, da se uravnava po ceni na trgu, ne ve nihče povedati. Pred senatnim odsekom je bilo povedano, da neka kompanija plačuje svojim rudarjem le dollar pet in dvajset centov na dan, vrhota jih pa da se hrano in prenoscijo. Kako naj družinski očetje prežije svoje žene in otroke, je uganka, ki je ne morejo rešiti niti umetniki v stradanju. Ampak to se ni najnižja mezza. Kajti cena premogu lahko pada in meza gre lahko zoper dol. Meza se lahko po teoriji premogovniških podjetnikov tako zniža, da bodo rudarji delali za pet centov na dan. To pokazuje izjava podjetnikov. Ko jih je John L. Lewis, predstnik rudarske organizacije, vprašal, kaj je po njih mnenju najnižja mezza, da se morda uravnava po ceni na trgu. Rudarji bi se res prostovoljno podali v suroznost, aki bi sprejeli pogoje, ki jih imajo premogovniški podjetniki v mislih.

Odborniki rudarske organizacije vztrajajo pri tem, da mora biti za podlago pogodbe jacksonvilska mezdna lestvica. Previdno pa temu dodajajo, da lahko od te lestvice popuste za nekaj centov le rudarji kot organizacija. Kot odborniki rudarske organizacije pa vztrajajo pri tem, da služi jacksonvilska pogodba za podlago bodoče pogodbe, aki jim članstvo ne naroci kaj drugega.

Rudarji, ki so lahko odpotovali v druge kraje in si poiskali delo v drugih industrijsih, so storili, aki so mogli. O tem govore prazne hiše v rudarskih selinah. Pet in dvajset kuhinj je zdaj organiziranih v šolah. V teh kuhinjah delo 2,500 otrokom stavkujočih rudarjev juho, da se silo prežive.

Precej prodajen je zaprtih, precej malih trgovcev in obrtnikov bankrotira. To je brezupna slika, ki so jo ustvarili premogovniški podjetniki svojevoljno s svojo trmo.

V kakšnih deset stakovskih premogovnih kopijajo premog. Stavkokazi uhaajo in se pritožujejo zaradi slabe mezze in brutalnega nastopa kompanijskih privatnih pobočnikov.

Predstniki so nabrali stavkokaze z vseh vetrov. Med njimi so katilinske eksistence iz velenomestnih človeških nižin, sinovi ameriških farmarjev, ki misijo, da se v industriji cedita med in mleko, posebno veliko število je pa zamorcev, ki so jih detektivske agencije zvabile iz južnih držav.

Semintje pride do demonstracij pred premogovniki. Oboroženi privatni stražniki in deputiji hidijo okoli premogovnikov in pazio, da niso kršene sodniške prepovedi.

Za stavkujoče rudarje imajo pripravljene plinske bombe, samokrese, puške in municijo. Okrajni komisari protestirajo proti piščevanju stražnikov iz okrajnih blagajn in apelirajo na lave.

Borah ponudi oljni denar stavkarjem!

Veliki moralist je nabral samo \$7000 za odkupitev republikanske stranke od petroješke skromote! — Rudarji vzamejo denar?

Washington, D. C. — Senator Borah najmre ponudi vsoto \$7000 rudarski uniji v pomoci stavkujočim rudarjem v Pennsylvaniji in Ohiu. Borah, veliki moralist, je pred nekaj tedni pozval vse republikance, ki "imajo se kaj poštenje v sebi", da prispevajo po dolarju vsoto 160 tisoč dolarjev, ki se potem izroči oljnemu magnatu Harry F. Sinclairju in s tem "odkupi republikanskemu stranki skromote", ki jo je zadejala v olinjem škandalu. Omenjeno vsoto je namreč Sinclair prispeval za pokritje deficitu v volilnem skladu republikanske stranke po predsedniški kampiji leta 1920.

Borah je bil preprican, da je v Ameriki še 160,000 "poštenih" republikancev, ki so politično toliko moralni, da vrnejo oljnemu magnatu umazan denar in s tem operejo stranko skromote. Pa se je zmotil! Odzvalo se je par tisoč "poštenjakov", ki so poslali Borahu vsega skupaj nekaj čez \$7000. Nekateri so prispevali celo sto dolarjev.

Borah je zdaj obupal, da dobri \$160,000 za "odkupitev poštenja svoje stranke." Politična snovana v Ameriki je že dava na pon.

Te dni je dobil Borah pismo mrs. B. F. Longworthove, predsednice Zenskega mestnega kluba v Chicagu, ki mu svetuje, naj pozabi na Sinclairja in stranko stranke in pokloni nabran denar stavkujočim rudarjem ali brez posebnim delavcem.

Borah je odgovoril, da se bo posvetoval s "poštenaki" in uvaževal njeni sugestiji. Tudi on smatra, da so rudarji v Pennsylvaniji najbolj potrebeni podporo.

Ravelja na Grškem?

London, 5. apr. — Iz Aten preko Pariza prihaja vest, da je izbruhnila politična revolucija na Grškem, katero vodi general Kondilis. Rebelli so zavzeli nekaj trditvev, s katero je zapečetil bivšega senatorja Lenroota in senatorja Smoota v olinji škandal. Zdaj trdi, da se je pred stirim leti zlagal samo po nasvetu Hayesa.

Proces proti Sinclairju preložen.

Washington, D. C. — Nova uravnava proti oljnemu magnatu Sinclairju je bila v sredo na pritisk magnatovih advokatov preložena na prihodnji ponedeljek. — Istočasno poročajo, da je Albert B. Fall popravil svojo trditvijo, s katero je zapečetil bivšega senatorja Lenroota in senatorja Smoota v olinji škandal. Zdaj trdi, da se je pred stirim leti zlagal samo po nasvetu Hayesa.

Mussolinijevo mehko srce!

Rim, 5. aprila. — Mussolini je včeraj razglasil "velikonočno amnestijo" za 500 antifašistov, katere so izpustili iz zaporov.

governorja Donaheyja, da posamežno milico v stavkovni okraj. Ar-

mada stražnikov je stala okraj

okoli \$100,000, dokler je bila or-

ganizirana. Ta armada je zdaj

zadržana. Vprašanje pa nastane,

ako bi okraji izdali tudi toliko

denarja za stražnike, ako bi bila

lastnina rudarjev v nevarnosti.

Pijani načelnik jamske straže kaznovan

Tako zgleda dajejo oni, ki bi morali paziti, da se ne kršijo postavne.

Bellaire, O. — Mike Baron je načelnik stražnikov pri premogovniku Webb, v katerem delajo stavkokazi. Naloga stražnikov je, da pazijo na to, da se ne kršijo postavne. Zdi se pa, da se načelnik stražnikov na zaveda te naloge, kajti arretiran je bil, ko je pisan podil svoj avto po cesti in tako ogrožal ljudi na cesti, da jih povoz. Z njim sta bila Otto Schmidt in Jack Sivik. Arretirani so bili okoli pol noči. Arretirali so jih policijski Johnson, Good in Krody. Arretiranci so bili pijani kot klade. Drugi dan so bili privedeni pred kupana, ki je kaznovana Mike Barona, načelnika premogovniških stražnikov, na petdeset dolarjev denarne globe. Njegova tovarša sta bila kaznovana na 25 dolarjev denarne globe na 25 dolarjev denarne globe.

Zupan je načelniku premogovniških stražnikov napravil ostro pridigo že poleg denarne globe. Menil je, da je bila njegova naloga, kot načelnik straže, vendar ni zavzet na cesti, in se jima prav nič ne mudri.

Ako to sodišče zoper odloči proti zelenskiim družbam, se najbrž obrnja na najvišje zvezno sodišče. Zelenski kuponozraci in ravnatelji lahko takoj vse kurjejo in na zelenske družbe, pa so vselej zoper na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku. Distriktno zvezno sodišče je zoper odločilo proti zelenskim družbam in zelenske družbe so se zdaj obrnile na zvezno sodišče sodišče.

Ako to sodišče zoper odloči proti zelenskim družbam, se najbrž obrnja na najvišje zvezno sodišče. Zelenski kuponozraci in ravnatelji lahko takoj vse kurjejo in na zelenske družbe, pa so vselej zoper na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku. Distriktno zvezno sodišče je zoper odločilo proti zelenskim družbam in zelenske družbe so se zdaj obrnile na zvezno sodišče sodišče.

Sylvia Pankhurst za vredna legalne poreke

Poredila je sina in pojasnila svoje ideje o materializmu.

London, 5. apr. — Miss Sylvia Pankhurst, ženi znane boljševne sufražetke in sama velika feministka ter članica delavske stranke, je rebellirala proti legalni zakonski zvezi, kakršno zahtevala država in cerkev za roditelje. Sylvia je porodila nezakonakega sina. Otok je bil rojen zadnjega 23. decembra. Par dni kasneje je Sylvia objavila v delavskem listu "Daily Heraldu" slednje naznanilo:

"Sylvia Pankhurst naznanja, da je porodila sina, kateremu je dala ime Richard Keir Pethick Pankhurst."

Pred par dnevi je Sylvia na svojem domu v Woodfordu pojasnila, da ni legalno omogočena in da je sploh proti vsaki ženitvi.

"Moj sin je otrok srečne ljudi, in dolgega prijateljstva dveh oseb, ki se imata rada. Moje prepricanje je, da ni svečno niti pošteno, če se rode otroci drugač kot iz naturne ljudskega roditeljev. Spolno zvezno smatram za osebno stvar, ki mora temeljiti edino na ljubezni in ne sme biti predmet kakšne postavne pogodbe. Edina pogodba mora biti afekcija (ljubav), ki je najmočnejša. Legalka pogodba in formula poročne ceremonije izvira iz onih socialnih razmer, v katerih so se žene smatrane kot lastnina svojih soprogov. Danes, ko je žena že brez malega emancipirana od onih razmer, se vedno persisterira legalni kontakt glede roditeljstva.

Spolno zvezno smatram za osebno stvar, ki mora temeljiti edino na ljubezni in ne sme biti predmet kakšne postavne pogodbe. Edina pogodba mora biti afekcija (ljubav), ki je najmočnejša. Legalka pogodba in formula poročne ceremonije izvira iz onih socialnih razmer, v katerih so se žene smatrane kot lastnina svojih soprogov. Danes, ko je žena že brez malega emancipirana od onih razmer, se vedno persisterira legalni kontakt glede roditeljstva.

Anglički monopol kavčuka skrival.

London, 5. aprila. — Premier Baldwin je včeraj naznal v zbornic, da Velika Britanija odpravi omejitve glede pridelovanja kavčuka 1. novembra 1928.

To znači konec monopola, katerega so si lastili Angličani na kavčku v svojih azijskih kolonijah. Kolikor je znano, so ameriški kapitalisti zdobili monopol.

Predstnika kralja bo, da padejo cene angleškemu surovnemu kavčku in mnogi inozemski kapitalisti, ki so vložili milijone kapitala v kavčukove plantaze v Arike in drugih delih sveta, bo do bankrotirali.

Shapiro odlikovan.

New York, N. Y. — Aaron Shapiro, organizator farmarskih zadrug, je bil odlikovan z Got-

hell kolajno radi zaslug za ži-

devsko ljudstvo v preteklem

letu. Odlikovanje mu je podeli-

la Zeta Beta Tau, židovska brat-

ská organizacija. — Shapiro je

I. I. tožil Henry Forda za odliko-

vanje milijon dolarjev radi obre-

dajne zbere kandidate starih

strank, ki podpirajo sedanji kri-

vični gospodarski sistem za de-

vlačevanje.

Debtorska Independent.

ZADEVA ŽELEZNIČNIH SREDSTEV NI ŽESENJA

Zdaj je pred zveznim apelinom

zadružen.

Chicago, Ill. — V železničnih krogih so priznali, da bo mednarodna zadeva železničnih kurjerjev zapadnih železnic hitro končana na zveznih sodiščih. Zapadne železnične niso bile nikoli zadovoljne z lanskim razširjanjem železnične države, ker je bila ta larek ugoden za kurjejo in na železnične družbe, pa so vložile priziv na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku. Distriktno zvezno zoper na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku.

Ako to sodišče zoper odloči proti zelenskim družbam, se najbrž obrnja na najvišje zvezno sodišče. Zelenski kuponozraci in ravnatelji lahko takoj vse kurjejo in na zelenske družbe, pa so vselej zoper na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku. Distriktno zvezno zoper na zveznem distriktnem sodišču proti zelenskemu izku.

Telekino odlikovan.

Prva postavljena projektorjev filma po čisti in Chicagu v New York se obnese.

Chicago. — Dne 4. aprila so bile v Chicagu filmirane scene in tri ure kasneje so bile iste scene predvajane na plateni v New Yorku. Telekino je zdaj fakt!

Film je bil prvič poslan po brezplačni pošti na isti način kakor so doslej posiljali navadne fotografije. Sistem je znan z imenom telefon.

Prvi bračni film je predstavljal razne poze filmske igralke Vilme Banky. Kamera je vzelila 12 čevljev filma, katerega so potem hitro razvili in pozavrsili v kose, da so se ujemali s transmisijnim aparatom. Vsak kos je bil numeriran. Nato so komade poslali v New York po čisti. Transmisija vsega kosa je vzelila sedem minut. V New Yorku so bili komadi spojeni in film je bil projektiran čez tri ure na plateni v Embassy Theatre. Igralkine poze so bile čiste in vidljive kot v nadaljnem filmu.

Prihodnji korak telekina je brezplačna transmisija kakor glas na radio.

Anglički monopol kavčuka skrival.

London, 5. aprila. — Premier Baldwin je včeraj naznal v zbornic, da Velika Britanija odpravi omejitve glede pridelovanja kavčuka 1. novembra 1928.

To znači konec monopola, katerega so si lastili Angličani na kavčku v svojih azijskih kolonijah. Kolikor je znano, so ameriški kap

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopiji se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjem dnevom (izven Chicago) \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za Ameriko \$9.00.

Naslov za vse, kar jasen stik z listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Organ of the Slovens National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Owned by the Slovens National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

188

Datums v obiskovanju n. pr. (March 21, 1928) celotna vlagava izdaja na naslovu posamezne, da tam je s tem dnevnim potiskom naročena. Posvetilo je pravotvorno, da se vlagava ustavi let.

"MI ZAHTEVAMO DELO!"—"LACNI SMO!" "DAJTE NAM DELO!"

Pred tovarno "Eagle Pencil kompanije" v New Yorku se je zbrala velika množica brezposelnih delavcev, se navallila na tovarno in pri tem kričala: "Mi zahtevamo delo!"—"Lacni smo!"—"Dajte nam delo!" Ti brezposelni siromaki niso dobili dela, ampak vodstvo tovarne je pozvalo policijo, ki je arstirala tri delavce in eno delavko, ostale brezposelne siromake je pa razpršila.

Ko se je to godilo pred tovarno, je pa po Broadwayju korakal gorindol med delavci in na hrbtu nosil lepak, na katerem je bilo čitati: "Imam delo; imam dobra pripravila." V hotelu Waldorf-Astoria so sedeže bogate dame in videle mladega brezposelnega delavca, korakajočega gorindol po hodniku z velikim lepkom.

Nekateri dame so ga pomilovali, druge delale neslavne dovtipe. Cemu take demonstracije? Ko bi bila brezposelnost lahko že zdavnaj odpravljena, ako bi delavstvo imelo resno voljo jo odpraviti, brez vsakega rizika za njega?

Več ko pol stoletja priporočajo in uči socialisti delave: "Organizirajte se strokovno in politično kot razred, da pošljete v zakonodajne skupine iz svoje srede, ki niso delali postave za vas in ne za ene, ki vas izkoristijo." Kljubtemu, da delave tepe periódicno sib brezposelnosti, ki se je velikokrat pojivala v teku petdeset let, je v kongresu en sam socialistični poslanec. Ako delavstvo resno in od arca želi, da se brezposelnost odpravi, teda mora izvoliti v kongres kongresnike in senatorje, ki so za odpravo kapitalističnega gospodarskega sistema, ki je oce brezposelnosti in se veliko drugih nadih, ki dandas tepejo delave. Delave v Združenih državah so v pretežni večini in ce se zdrusijo s s farmarji, teda se parastični razred zniža na tako malo število, da bi bili glasovi tega razreda tolkov vpostevani, kot lanaki sneg.

Vsa krivida pa ne pade na delave, da niso spregledali, da sta delavska strokovna in politična razredno organizacija, ki mora biti enotna, potrebnih, da se osvobode mezdne sužnosti. Med delavstvom se pojavljajo prave zgage, pocepljevalci delavstva. Eini pripovedujejo delavstvu, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, ampak da bo za vse muke prejelo placiло po smrti na drugem svetu. Drugi mu pridigajo, da je narodnost največjša stvar za delavstvo. Tretji govore delavstvu o politiki, da je boljši delavci ustvarjeni, da gospodari na tem svetu. Četrtri so vrgli med delavstvo vprašanje, da je največjša na svetu, kdo gospodari na svetu: mož ali žena. Peti pa poje pesmico o revolucioni, ki čaka nekje tam za vogalom, pa pride nekoga dne, ko ji demagogi in provokatorji poživljujo in osvobodi delave. Zopet drugi žvrge delavcem, da morajo prijeti masne ulične demonstracije, da se jim izboljša njih položaj.

Vsi ti, ki zastopajo eno ali drugo teh struj, so krivi preroki. Delavstvo se mora organizirati Kot razred ne glede na spol, pleme, narodnost, vero in politično in politično in s svojimi organizacijami, ki so skit za obrambo in naskok, osvoboditi samega mezdne sužnosti. Zakaj? Vsi delavci, ne glede na vero, spol, narodnost, pol ali pleme, so izkorisčani v kapitalističnem gospodarskem sistemu. Ce se sami ne bodo organizirali, nihče drugi ne bo zanje opravil organizatoričnega dela. Pri povedki o bodoči krvavi revoluciji, ki osvobodi delavce, in o masnih uličnih demonstracijah, ki porazijo kapitalistični gospodarski sistem, so pa možganski strup za delavce. Koliko pomagajo demonstracije in krvave revolucije, pokazuje nastop brezposelnih delavcev pred tovarno za svinčnike v New Yorku. Par polica je razginal demonstrante, nekaj jih je bilo arstiranih in brezposelnost kraljuje v New Yorku, kot je kraljevala pred demonstracijo. Koliko koristijo revolucije delavstvu, nam povezo dokazi iz zgodovine. Kadar je bila kakšna revolucija, je tekla delavska kriča v potokih, a delavci so bili po končani zmagi revolucije vsikdar prezrti. Nanje so pozabili, kakor da bi delavci ne sodelovali pri revoluciji.

V dejeli, v kateri je splošna in enaka volilna pravica, svoboda govora in tiska, so priporočila o krvavi revoluciji bedastoča, ki se rodi le v možganih človeka, ki je bolan na umu in kateremu ni mar, ako se za njegovo slavohlepnot zrtvuje na tisoče človeških življenj.

Kar delavstvo potrebuje, je veliko učiteljev in propagandistov o razredni, strokovni in politični organizaciji delavnega ljudstva. Ako ljudstvo ni zrelo za politično akcijo, je se toliko manj za revolucijo, ki mu prinese odrešitev iz kapitalistične mezdne sužnosti.

VEŠTI IZ NABELIN

Stavka in drugo.

Bain, O. — Več kot leto dni smo tukaj na stavki, ali izprtju. Kdaj se bodo podali baroni pravoga, je pač težko povedati, lahko se pa reče, da kmalu. Govornik Donahay je že parkrat sklical zastopnike Unije in kompanij v izražavo stavke, a brez uspeha, ker baroni so odgovorili, da ne marajo imeti opravka z UNW.

Sevičina je velika, v nekaterih krajinah večja, v drugih manjša. Tudi to nas govorita dobro vidi, kajti na njegovo odredbo je bilo odprtih še nad stot kuhih za sloško mlačino, ki je nadalj v sote lačna in raztrgana. Tu žemljo, a bodo kmalu odprt kuhinji. Donahay je uvidel potrebo in spodbil na slovenske kralje, da bi znali pravosmerno v Ohiju.

Prejel sem par pisem od prijatelja J. H. Usteria iz Nanticka, Pa., ki je pred petimi leti prišel iz Slovenije sem k ocetu ter prispolil k društву št. 388 SNPJ. Bil je izuchen kovač, a se je premisli, zagnal kladivo na nakočino in se vpisal v armado Združenih držav ter na Havajskeh otokih že odštel 3 leta. Sedaj se nahaja pri ocetu in sorodnikih v Nanticku ter mi piše, da bo spet prispolil k SNPJ in bo zoper dopisoval v Prosveto (pred vstopom v armado je vsekrat dopisoval v Prosveto). Me veseli, prijatelj.

Pred kratkim sem bil izmenjen, ko sem prejel nekaj alianc in klobus od mojega starega znanca iz Barbertonja, O., od Franke Lovrence, zakar se mu prav lepo zahvalim. Poleg tega sem tudi že parkrat dobil nekaj oblike, obuvala in živil od moje svakinje Antonije Vičič iz Milwaukee, Wis.; razdelil sem med potrebine. Omenjena rojanka in sorodnica je že prej poslala par drugim kot Milneščiu, Smrdelu, Vidmarju, Vovku in Bradleyju. V imenu vseh se prav lepo zahvalimo nabiralki in darovalcem.

Odkar sem pisal moj zadnji dopis, se je že drugič tukaj oglašil naš sobrat Nace Ziemerberger (Glencore, O.) s podporo od S. N. P. J. Gotova stvar je, da predsednik jednotne V. Cankar ni mogel boljše narediti kot je, kajti br. Ziemerberger je pošten mož vsekozi; on deli podporo popolnoma pravično. — Dne 29. aprila se vrši konferenca JSZ klubov in društev Izobraževalne akcije v Boydsvillu, Bridgeport, O. To je za vzhodni del Ohije in zapadni del W. Virginije. Zelebi, da nas bi bilo zastopani veliko. Konference se lahko udeleže vsi rojaki in simpatičarji.

Pozdrav čitateljem Prosvete! Anton M. Bradley, Box 115 Blain, Ohio.

Dolgotrajna stavka.

Barberton, O. — Se vedno smo smo, kjer smo bili ob pricetku stavke ali izprtja, to je, pred včetkom letom, s to razliko, da smo sedaj veliko bednej. Tu so ustanovili vladno kuhičino za solarje, ki je velika pomoč velikim družinam, onih otrokom.

Sedem stavkarjev se je izmerilo uniji v enoletni stavki, a so bili vsi tudi 100% Amerikanici, ki sedaj stavkokazijo v 4-5 milij oddaljenem rovu v Florenciju, O., pri J. H. & Ohio društvi, ki je pričela obravljati pod odprtico delavnico proslaga avgusta. Zadostno je, ker hodiči iz raznih mest pokvarjeni nam odjetat kruh, se žalostnejše je pa dejstvo, da se domačini izneverejo organizaciji, ki kateri so pripravili in mladih let. Mnoge vse, ki se borimo za obstanek UMWA in za naše pravice, je, da bodo vsi ti kmalu siti svojega umazanega dela in da bodo prejeli zasluženo kaznen. Držimo skupaj do zmage, ki mora priti prejali.

Premislite vendar malo, koliko naša SNPJ pomaga članom, ki so na stavki že leto dni, boreči se za boljši položaj. In koliko pomaga jednoti v nesrečah, bolzni in smerti. Koliko koristimo pa vi od cerkve? Kakšno podporo vam ona deli? Kakšno podporo vam dajo vaši boljši namestniki?

Nikdar še nisem čital v "A. Slovencu", "dajmo pomagati vaški po svoji moji našim strankarjem, ki se borijo za delavski položaj." "A. Slovenc" samo priporoča za orgle, misljene in za župnike. Za delavške pravice se pa ne briga. Bomo se sužnji kot smo že bili enkrat. Abraham Lincoln je sužnost odpravil in vi krčanske duše parazaj v sužnost buli mulite. Hurra!

Kdaj misli dragi rojak Dečman iz Forest Cityja, ki napasti SNPJ, ki naj bi mu bila dečeta briga? Latinski smo, pa naj gre v Stacijak, naj vsamečljivius in začne gnoj kidati.

Pozdravljamo brate in sestre SNPJ po Sireni Ameriki!

Martin Kline, član št. 427 SNPJ.

Sijajna uspešna skupinska vodstva.

Collinwood, O. — Skupinska vodstva collinwoodskih držav SNPJ v nedeljo 25. marca je bila sijajen uspeh. Udeležna ogromna in dobitek pa radi tega tudi precej velik, katerega polovica je namenjena atavkarjem v pomoč. Program lepo izvršen, nastopili so govorilci Petrovič, Somrak in Kern, vročovi zdravnik SNPJ. Napravili so dober utis na navzoče. Pevske točke so bile krasne, tako solospavki kot skupinske. Plut se je odlikoval. Nadveč dobro je pogodil komični pričor A. Eppich in F. Plut. Eppich spet nastopil 22. aprila v Slov. domu na Holmes Avenue, ko bo vsekodnevno skupinska vodstva.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Tukajšnje društvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Družino državstvo Jugoslovani št. 452 SNPJ je v tem času že vseči delo delalo privredni, skozi človek ni več, tako je tudi z dopisovanjem. Človek se privrži in oddala, da bi si nabral mnogo dober, ali vesel vodstva novie, pa se mu lahko ravno nispotno.

Na: Imamo javne žole, kjer se mladini izobražuje, četudi mora nima doma prilika. Tam smo se učili čitati, pisati in računati, največ časa pa se je potratilo z molitvijo. Za drugo izobražbo pa se tudi v starf domovini bolj izobražujejo.

Nasi črni nasprotniki si prizadevajo, da bi mladino pridobili na svojo stran. Toda jim je za vedno edvzdovno, čeprav hujša po nihal, kadar ni staršev doma in nagovarjajo otroke, naj se vrnejo v cerkev. Vi hujša, vole prečiščati cikciški pike v kandidatovi garaži. O j.

Močno rojakov se piše Peter. Da kateremu doleti velika slava predno umre, se lahko podpiše Peter Veliki.

Vesti iz Jugoslavije

NOVICE IZ DELAVSKIH SLOVENIJE

(izvirov.)

O delavskem gibanju smo že nekolikokrat govorili in vedno smo dejali, da delavskemu gibanju v Sloveniji manka nekaj, namreč to, kar vsebuje del gibanju — izobraževanje. Cim boj se delavno ljudstvo izobražuje, tem bolje za njega, kajti tudi spoznanja je tisti vseživjan moment, ki daje vseku revolucionarnemu gibanju (in delavskemu gibanju je revolucionarno) razum in znamenje. Delavstvo v Sloveniji se počasi pričenja zavestati, ali zavestiti zato, ker čita knjige, dobro socialistično literaturo in s tem skrb za svoj in notranji napredak, ki je vsekemu proletarskemu borce tako kravo patrino v naslovem javnem in političnem udejstvovanju.

V Sloveniji je "nebit" delavskih izobraževalnih organizacij, ki so zbrane pod okriljem zveze "Svobode". Te organizacije delujejo, kakor bomo videli iz dveh spodnjih poročil iz delavskih Slovenije. Vsetki kraj bi moral imeti socialistično organizacijo, toda ne radi soc. izobraževanja.

Obšći zbor podružnice "Svobode" Javornik. V nočjo 18. t. m. se je vršil podružnični občni zbor. Podružnica je v zadnjem poslovnem letu znatno napredovala, zlasti vsej agilitnosti članov dosedanjega odbora. Le dotor zmanjšil članov za našo delavsko kulturno organizacijo ni bil takšek velik kakor bi moral biti, čeprav se je predsednik A. Dolinar zato trudil, da bi se podružnica osnažila. Delujejo izborni povišni odbak in pa tamboški odbak. Na občnem zboru je bili tudi dvečer centralne "Svobode" iz Ljubljane s. T. Aleš, ki je predel poročilo o stanju delavskih izobraževalnih organizacij v Sloveniji. Povedal je o potrebi izobraževalnega dela v delavskih kulturnih organizacijah. Delavstvo se mora izobraževati, mora čitati dobre socialistične knjige, kajti brez socialistične izobraževanje delavstva, delavsko gibanje ne more biti močno. Priporočil je delavstvu, da čita knjige, ki so dostaže že izdale v delavskih založbah. Nadalje se je dotaknil s. Aleš tudi notranjega dela podružnice na Javorniku, ki naj se uredi harmonično med posameznimi odbaki. Zlasti pa naj se privede v "Svobodo" novih in zdravih ljudi.

Po poročilu s. Aleša se je prešlo na volitev novega odbora. Novi odbor sesotji: Zagor Anton, predsednik, Tajnik Resman Franc, izbranik Svetina ml. Odborniki: Koc Jozef, Gerdje Anton, Pušar Gabrijel, Kerenčan Feliks. V nadzorstvu sta dosednji predsednik "Svobode" s. Dolmar Franc in Zagor Jozef. Novi odbor daje garancije, da se bo izobraževalna akcija delavstva na Javorniku in Koroski Beli dvignila in da se bo delavstvo tega kraja zbral v naši kulturni organizaciji.

Izredni občni zbor ljubljanske podružnice "Svobode" se je vršil v petek dne 16. marca ob pol 8. uri zvezec v Delavskem domu. S predsednik je v kratkem govoru očitkal začasnost članov ljublj. podružnice in apeliral na mlade ljudi, da bi se v bodoče udejstvovali v tej organizaciji. Iz poročila tajnika je razvidno, da je članstvo ostalo skoraj na isti višini kakor je bilo prej. S. Franjo Aleš v dallestem govoru poroča: o boju, o razrednosti, predstavi smisel organizacijskega dela in pomen organizacije zlasti pa delavsko organizacije, ker je to vzdana potreba. Sicer grozi delavstvu beda, propast. Delavstvu manjka izobraževanje: rešitev temu so dobre proletarske socialistične knjige, poučni tečaji, predavanja. Delavsko gibanje v Ljubljani je zelo slabo, zato v tej prički apelira, da se delavstvo v delavski kulturni organizaciji organizira in da to delavsko izobraževalne organizacije ojača ter zverno okoli nje veliko množi idejniki. S. Trnko poroča o jedi.

Ameriške slovbe in posojilne zadruge

I.

V Združenih državah imamo v glavnem dve denarni zavodovi — kapitalizirani in vzajemni (mutual). Kapitalizirani zavodi niso niti drugačega nego privatne družbe ali korporacije. Njihovi lastniki so delničari, katerič steklo je vedno omejeno, in celi teh družb je, da upravljajo z denarnim strilem občinstva na tak način, da imajo delničarji dobrek iz teh poslov. Delničke take družbe so privatna lastnina in jih lastnik more vsak das prodati, ali mora najti kupca, kakor je to pak slučaj z vankom lastnino. Vzajemni (mutualni) zavodi na drugi strani so nekake poljupljene korporacije, v katerih se ne dela v korist same nekolicin delničarov, marveč katerih glavni cilj je v tem, da služijo koristim občinstva v določnem kraju. Osebe, interesirane v vzajemni denarni zavod, se načadno sovjete člani in član enore vsakdo postati, ki vzdovljuje gotovino, ki je začenkrat skoro gotovo že največjega pomena. — O delavskih izobraževalnih in kulturnih organizacijah v Sloveniji pa bomo prihodnjie že se kaj več govorili.

Denar iz dobe dubrovniške republike. Meseca februarja letos je 18letna pastirka Ana Nedelčeva iz Homolja v Bosni našla v njej gozdnj jami zakopano lomčeno posodo. Ko je odstranila poset in prst, so se pojavili zlati in srebrni novčki. Mesto sta prisli s Fero Perič in njegova žena ter odvezela pastiricu danes celkovno. Zahedno je bila vzdovljena v Združenih državah, so izkoristili v Združenih državah, za katere imamo avtentične podatke, je bila organizirana v Philadelphia, l. 1881. Nazvala se je Oxford Provident. Bila je to organizacija časovno omejena (terminating) vrste. Njene delnice so trajale stanovalito do te do dozorenosti, potem se je dobitek razdelil med vse delnice in dreska je prenehala. Njene uspeške pa je pokazal pot za mnogo sličnih organizacij v vseh večjih mestih vzhoda. Tekom naslednjih desetih let so se enake organizacije začele razvijati v glavnih mestih juga. Civilna vojna je preprečila njihov napredok, zato pa se te zadruge začele pojavitvi onstran Allegheny pogorja, v pokrajini, ki jo danes nazivljemo "srednjem zpad".

Organizacije so dobile razne imena. V Pennsylvaniji, kjer so povzeti nastale, so se vedno imavale Building-and-Loan-Association, v New Yorku pa jih imajo Savings and Loan Association. V Massachusettsu in sosednih državah prevladujejo in Cooperative Banks. Na jugu, kjer je v poslednjih letih opaziti le razvoj, se navejo Homestead Association in po vsem drugem ozemiju Združenih držav so zname pod imenom Building & Loan ali Savings and Loan Association.

Izvirni načrt poslovanja prvih organizacij je bil skoraj enak. Skoraj v vsaki državi so bili pravne organizacije časovne omejene (terminating). Nekoliko časa kasneje se je razvil tip sestojnih zadrug (serial association), ki je le naravnji raznji omenjenih zadrug; vsaka serija je predstavljala neodvisno zadrugo. Te dve oblike sta bili edini v prvih petdesetih letih zgodovine stavbenih in posojilnih zadrug v Združenih državah. Od sedaj obstoječih zadrug je bila najstarejša osnovana l. 1873 kot serialna zadruga. To je Home and Savings Association v Daytonu, Ohio, ki se je deset let kasneje spremenila v zadrugo stalnega tipa (permanent plan).

Ta Daytonska organizacija je imela velikanski vpliv na razvoj vseh sličnih zadrug. Deset let kasneje je bilo najti v vsejem okraju države Ohio zadruge stalne vrste. Čim so državni zakoni dopuščali, so se enake zadruge ustavljale tudi v drugih državah. Zlasti centralna v zapadne države Unije so sprejele permanentno obliko, dočim serijska oblika je vedno prevladuje v atlantskih državah.

PROSVETA

Vodila se je dolga borba med začrnimi, serijske oblike na vzhodu in zagovorniki, trajne oblike v notranjosti in ga ni sestanka Lige, da ne bi to vprašanje še vedno prisko do rasprave v eno ali drugi obliki. Res pa je, da se mnoge serijske oblike hranilnicam in ga je vedno nosili s seboj. V sredu zvečer pa je bil napaden po neznanih moških, ki so ga z udarom omamili, da je padel v rezvest, in ga oprapali za \$4,800. pritrhanek, ki ga je zbiral vse svoje življenje.

Nočni čuvaj oropan.

Chicago. — Robert A. Weaver, nočni čuvaj pri National Elevator kompaniji, ni zaupal svojega denarja hranilnicam in ga je vedno nosil s seboj. V sredo zvečer pa je bil napaden po neznanih moških, ki so ga z udarom omamili, da je padel v rezvest, in ga oprapali za \$4,800. pritrhanek, ki ga je zbiral vse svoje življenje.

RAZNE VESTI

A. P. Čehov.

VESELJE

Bilo je o polnoči.

Mitja Kuldarov je razburjen prijetelj v stanovanju svojih roditeljev in urno pretekel vse sobe. Starši so že skoraj zaspali. Sestra je ležala v postelji in čitala zadnjo stran nekega romana. Bratje gimnazijci so spali.

— Odtek pa ti? — se začudila roditelja. — Kaj ti je?

— Ok, ne sprašujte! Ničem se nadejam! Nikakor nisem pričakoval kaj takega! To... to je vedno bolj neverjetno!

Mitja se je zaimejala in sedel v naslonjač, ker od sreda ni mogel niti stati na nogah.

— To je neverjetno! Ne morete si misljiti! Poglejte!

Sestra je skočila s postelje, se pokrila z одеjo in prišla k bratu. Gimnazijci so se abudili.

— Kaj ti je? Ves obraz se ti je spremenil?

— To je od veselja, mamica! Sedaj me počna vas Rusija! Vas Prej ste samo vi vedeli, da živite v tem svetu ključnitsarski registrator Dimitrij Kuldarov, sedaj pa ve o tem vas Rusija! Mama! O, Bog!

Mitja poskopič, tekla po sobah in zoper sede.

— Kaj se je vendar zgodilo? Govori pametno!

— Vi divite kakor divje zveri! Ne čitate časopisov in ne obračate nikake pozornosti na javnost, a v časopisih je toliko takega, kar zasluži našo pozornost. Ce se kaj zgodil, takoj izvedo vse, nicesar ne morete skriti! Kakšnem srečen! Oh, gošod Bog! Ko samo o slišnih ljudeh pišejo po časopisu, zdaj so po tudi o mnenjih nekaj natišnil!

— Kaj pravil? Kje?

Oče je prebledel. Mati se je osredia na podobe Materje Božje in se prekrila. Gimnazijci so praznili pokonci v samih kraticih nočnih srajcach in pritekli k svojemu staršemu bratu.

— Da, o meni pišejo! Sedaj me počna vas Rusija! Vi, mati, spražmite to številko v spomin, da bomo lahko večkrat čitali. Glejte!

Mitja je potegnil iz čepa časopisa, ga podal ocetu in s prstom pokazal mesto, ki je bilo podprtano z modrim svinčnikom.

— Citajte!

Mati se je osredia na ikono in se prekrila. Oče se je odokajil in začel citati: Dvajset devetega decembra ob enajstih ponodi je kolegijskemu registratorju Dimitriju Kuldarovu — — —

— Ali sedaj vidite, ali vidite? Le naprej!

— — — je kolegijskemu registratorju Dimitriju Kuldarovu, ki se je vršal iz Krčme v malo Kovački ulici, katera je v hiši Kozhina, in ki je bil v pisanem stanju — — —

— — — Bila sva jaz in Semjon Petrovič. Vse je natanko opisano. Nadaljujte! Naprej! Postavite!

— — — in ki je bil v pisanem stanju, izpodrnilo, da je padel pod fikarjevga konja. Konj je bil last Ivana Drotova, kmeta iz Durfike vase. Konj se je ustrail, sčet preko Kuldarova s samimi, na katerih je sedeł moskovski trgovec Stefan Luhov, ter zdirjal po ulici. Vendar so ustanili domaćini Kuldarova, ki se je onesvestil, so prepeljali na policijo. Udarac, katerega je dobil v tlinč

— — — Oče, to je od osejs. Dalje! Citajte dalje!

— — — katerega je dobil v tlinč, ni nevaren. O dogodku so sestavili zapisnik. Prizadetemu so nudili zdravniško pomor."

— — — Tlinč so mi modili s mrisjo vodo. . . Saj ste brači A. in to gre sedaj po vasi Rusiji! Da! Da sem!

Mitja pogradi časopis, ga zvije in potiča v čep.

— — — Skočil bom do Makarova, da mu pokazem... Potem treba že pokasati Ivanu, Nataliji Ivanovni, Aurisimu Vasiljeviču... Jas gram! Zbogom!

Mitja se je pokril z operšeno kapo in vse vseči stekel na ulico. (Iz ručice: J. G.)

UMOR IN SAMOMOR.

McMenchen, W. Va. — V jest, ker ni hotela Julija Karp ničesar slišati o sveti mod njo in John Silbertom, je ta vtaknil ved kosov dinamita pod njeno hišo in ga začgal. Eksplozija, ki je sledila, je ubila Julijo, ranila vse in razdelila hišo. Silbert se je potem ustrelil.

Vlek ga ubil.

Chicago. — Charles Clumpe, telefonski strankar, je bil v sredu povoden po potnikom vikalu Rock Island telefonske, ko je hotel prekoračiti progo. Bil je na mestu mrtve.

NA PRODAJ JE

Grocerijska prodajalna v veliki slovenski naselbini. Lepa prilika za Slovence ali Hrvata. Varok prodaje je bolzen in proda se po zelo niski cenji. Tudi najemniki za stanovanje in večkratno poslovni pokonci v samih kraticih nočnih srajcach in pritekli k svojemu staršemu bratu.

— — — Da, o meni pišejo! Sedaj me počna vas Rusija! Vi, mati, spražmite to številko v spomin, da bomo lahko večkrat čitali. Glejte!

Mitja je potegnil iz čepa časopisa, ga podal ocetu in s prstom pokazal mesto, ki je bilo podprtano z modrim svinčnikom.

— — — Citajte!

Mati se je osredia na ikono in se prekrila. Oče se je odokajil in začel citati: Dvajset devetega decembra ob enajstih ponodi je kolegijskemu registratorju Dimitriju Kuldarovu — — —

— — — Ali sedaj vidite, ali vidite? Le naprej!

EDEN IZ MED VSAKIH ŠTIRIH KADILCEV VAM TO POTRDI:

SO PRIJETNE IN ZADOVOLJIVE

Da, zelo prijetne!

CHESTERFIELD
CIGARETTES

Erland Nordenkiold:

SPREMENBA

Rufino je bil v San Luisu. Sed je po sol, sedaj pa se vrača v svojo majhno kočo v dolini Tavija. Pred večerom hoče biti doma, a mule so čisto trudne od težkih bremen in gredo le korak za korakom naprej, in ko postane teme, je se daleč stran od svoje koče.

Rufino napravi pod akacijami taborišče, dokler ne vzide luna, da bo mogel nadaljevati svojo pot. Zbere les, zakuri in pravi nekoliko mesa, dočim iščejo mule, ki jih je privezel na drevje, na sežanih tleh z vnemo, a brezuspešno travnate bilke. Rufino misli na svoj dom, na svoje nasade, na ženo in otroke. Ne spada k onim, ki radi potujejo okrog. Doma na nasadih, tu se počuti dobro. Tu ima vsega dovolj, celo grozdja in fig. Njegova polja so najlepša v vsej dolini Tavijo — in nihče nima toliko vrst španskega popra kot on. Gotovo je njegova žena skuhala dosti koruznega piva, da ga s njim razveseli. Dobro pivo zna variti.

Moja žena je vendar najlepša in najvrestnejša v vsej dolini, misli Rufino vesel in zadovoljen.

Ferde Konak:

SESTRI

(Daja.)

"Tinka, nekaj bi te vprašal, ako ne boš huda."

"No, je radovedna sem." "Pa ne vem, če smem . . . Več takrat, ko je bila Že Rezika doma, že predno je prvič ušla s Titom, takrat mi je pravila nekaj o tebi."

Tinka ga je pogledala in zahačala se ga je kakor obsodbe. Martin je stopil k njej.

"Pravila je, da me imaš rada, Tinka. Ali je bilo res?"

Nemo je pritrdila.

"Zdaj si gotovo že davno pozabila na tisto, kaj ne?" je dejal Martin glos se mu je tresel.

Prijet je jo je za roko.

"Ne," je dahnila komaj slišno in val rdečice ji je zaliil obraz do vrata.

Počasi jo je pritegnil bliže k sebi.

"Torej me imam še rada?"

Ni odgovorila, le roko mu je staniila, kakor bi ga prosila, naj je ne muči tako dolgo.

Martin je razumel. Spoznal je njeni ljubezen in bilo mu je toplo v duši. Saj še ni čisto sam, naj je še ena duša, ki živi zanj. Zavest, da je tudi zaradi njega nekdo trpel na svetu, ga je omamilia popolnoma. Privil jo je k sebi. Tinka se je zdelo, da sanja.

V pričarnem kramljanju sta sedela drug poleg drugega pri ognjišču, kakor dva mlada zaljubljence stá govorila o preteklosti.

"Kako je bila Rezika srečna, da je smela biti tvoja žena! Nisem ji zavidaš te sreče; a ko te je pustila, tedaj sem ji zamerila."

Martin je poslušal in bilo mu je tako prijetno, da sam ni vedel, kaj bi govoril. Spomin na Reziko ga v hipu ni več težil, zlahkim srcem je mislil nanjo.

Tinka je pihnila luč.

"Zdaj pa lahko noč, Martin."

Počasi je šla v izbo.

"Kam, Tinka?"

"Spat!"

Stopil je za njo in jo iznova objel. Sepetaje se je sklonil k njenim ušesom.

"Zdaj sem tvoj mož!"

Moj Bog, saj to je greh. In vsa najina ljubezen je greh!"

Cui se je šepet, počasni drsajoči koraki, potem so se zapri vrata. Molik se je razmahnil v hiši, na okna je komaj slišno udarjal sneg.

Bilo je drugo jutro tako tesno v duši, kakor da jo teži greh vseh ljudi. Bala se je Martinovih pogledov, sram jo je bilo pred njim in pred vsemi. Martin je ni nicesar vprašal. Molik je šel na delo, molik sta obedovala. Nekaj temnega, mučnega je leglo med njiju, vstalo je kakor stena, nenadoma in neprizadovan.

Tako so tekli dnevi, razmerje med njima je ostalo isto. Tinka je pogosto jokala v samotnih kotih, njena duša je klicala Martina, a usta so močala. —

Sedela sta na malih klopi v kuhinji, ko je vasi zazvonilo.

"Kdo je zopet šel? Bog mu daj večni mir in pokoj!"

Točno je odmevalo zvonjenje v sivem zraku, prelivalo se je po dolini in umiralo. Tedaj je nekdo potkal nad uri in vaški grobar je vstopil v kuhinjo.

"Pozdravljeni!"

"Kaj pa je, Matevž?"

"Brat je izdihnil."

Tinka je krknila in skočila pokonci.

"Oče?"

"Nenadoma ga je poklicalo na drugi svet."

Snoge so se ji udire po bledem licu. Martin je srepo strmel v tia. Ko je Matevž odšel, je stopil k njej.

"Ne jokaj, Tinka!"

Po polnoči vzide mesec, Rufino na naloži svoje mule. In dalje gre proti domu. Lahko grem po krajski poti skozi sotesko, mili Rufino. Tako svetlo je, tam pač ni nevarno. In tako prirene mule s ceste na kolovoz, ki vodi navzdol v sotesko. Voda je bila za časa deževja zemljo razzagala na vse strani. Nastala je celo zmešnjava globokih brazd, robov, luknen in majhnih peščenih mostičev. Tuintam izgleda svet kot mogočna razvalina iz časa Inkov. Edine rastline, ki uspevajo v tej pustolovski pokrajini so kakteje.

Rufino je prepričan, da najde pot, kajti hodil je že večkrat tu okrog. A zdi se mu nekoliko neprijetno in grozno, kajti dobr ve, da prebivajo v soteski duhovi in škrati, in slišal je bil tudi o copernici, ki vabi mlade može in jih nato vrže v prepad. Tuintam sliši, kako se nekdo tih za njim plazi, in misli, da vidi sence, ki plešejo okrog pričenih stebrov. Iz temnih duplin sliši čudne glasove.

Rufino priganja mule, a živali so trudne in pridejo le počasi naprej. Nenadoma se ustavijo na robu prepada, in Rufino spozna, da je zaseb.

Lunina svetloba varja, si misli, in se razgleda. A vse se mu

zdi tako znano, zato žene mule od robu prepada naprej, a zadevedno bolj.

Duhovi postajajo vsiljivi, vilijo kamne preko robu prepada, žvižgajo in piskajo. Obisk se potisne pred luno, vedno težje je spoznati se v soteski, in vedno nevarnejše plazeti po robovih.

Nenadoma drvita dve črni ptici mimo. S peruti se dotakneta mul. Le-te se zgrozijo in steke naprej. Rufino teče za njimi — in pada v prepad. Pri padcu si razbijje glavo ob kamnico.

Cez nekaj časa zapusti njegova duša telo in potuje dalje proti domačiji. Najprej ne more pojmiti, kaj se je zgodilo, temveč misli le na to, kako bo poiskal izgubljene mule. A kmalu opazil, da se je vse okrog in priravila bogat obred za svojega moža, ki se bo povrnih.

Dekletca običejo majhnega, le-senege osa, ki ga Jim je nekot spremljal. Srečuje mnogo ljudi v življenju.

Medtem ko tu sedi, pridejo štirje možje. Na nosilnici nosijo njegovo telo. Ko jih gospodinja zagleda in ko sliši, da je njen mož mrtev, se spisti iz konca in gre v sotesko. Dolgo hodil in gospodinja sta planili in sobe in namenili to groboto. Na nosilnici nosijo njegovo telo. Ko jih gospodinja zagleda in ko sliši, da je njen mož mrtev, se spisti iz konca in gre v sotesko. Dolgo hodil in gospodinja sta planili in sobe in namenili to groboto.

Se istega dne prineso njegovo truplo na pokopališče. Tam sklopijo grob, polože truplo v grob in ga okrase z enostavnim lesnim križem. Žena postavila grob pridene posode s korušnim pivom.

Rufino hrepeni za tem, da bobil svojo ženo in mogoči s njo goroviti tako, da bi ga razumeval, a ne more se napraviti vidne. Skoro vsako noč pride v koko in sede k ognju. Na njeni tih, greski žalosti sposna, da ga ni posmehnil, da ga še ljubi. Tuintam sliši, kako z ljubem pripoveduje o njem otrokom.

Nekaj ponodi, ko sedi on na oknu in spi njegova žena zraven njega v sobi, zapusti njena duša telo in ga podpravi. Pove mu, kako zelo ga pogreša. Nato se žetata skupaj, pod dozorevanjem gromid vinogradnic. Nekaj ponodi, da je vse skrivnila pod akacijami in na početku rdeča polovila glavne krvce in jih odpeljali v zapor.

Nevernost.

Zdravnik, poklican k bolniku, zapasi na njem prav majhno rano ter ukaze hispon, naj hitro skoči v lajkarno po masilu.

Bolnik se ustradi: "Za Boga, ali je tako nevarno?"

"Silno nevarno je," odgovori zdravnik, "kajti se hispon ne prinese hitro masila, se bo rana že prej zacilila."

Tovrstna prilika

Clani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

daj napravila prijetnemu življiju konec in grofa zapira. Ledeni sok, otroci, dve deklici, se ležita in spita.

Ko vstopi v kočo, pozdravi Ženo z "Ave Maria purissima!" A ona ne sliši nicesar. Teda stopi k ognju in sede, a ona ga ne vidi. Ne upa si, da bi jo ogreval.

Otroci se zbude in pridejo k ognju, da se ogrejejo. In tudi ti ga ne vidi.

"Oče bo kmalu prišel," reče Žena. "O, kako lepo, gotovo bo prinesel novice!" reče starejša izmed deklet.

Rufino sedi par ur ob ognju in gleda, kako hodil njegova žena okrog in priravila bogat obred za svojega moža, ki se bo povrnih.

Dekletca običejo majhnega, le-senege osa, ki ga Jim je nekot spremljal. Srečuje mnogo ljudi v življenju.

Medtem ko tu sedi, pridejo štirje možje. Na nosilnici nosijo njegovo telo. Ko jih gospodinja zagleda in ko sliši, da je njen mož mrtev, se spisti iz konca in gre v sotesko. Dolgo hodil in gospodinja sta planili in sobe in namenili to groboto.

Se istega dne prineso njegovo truplo na pokopališče. Tam sklopijo grob, polože truplo v grob in ga okrase z enostavnim lesnim križem. Žena postavila grob pridene posode s korušnim pivom.

Rufino hrepeni za tem, da bobil svojo ženo in mogoči s njo goroviti tako, da bi ga razumeval, a ne more se napraviti vidne. Skoro vsako noč pride v koko in sede k ognju. Na njeni tih, greski žalosti sposna, da ga ni posmehnil, da ga še ljubi. Tuintam sliši, kako z ljubem pripoveduje o njem otrokom.

Nekaj ponodi, ko sedi on na oknu in spi njegova žena zraven njega v sobi, zapusti njena duša telo in ga podpravi. Pove mu, kako zelo ga pogreša. Nato se žetata skupaj, pod dozorevanjem gromid vinogradnic. Nekaj ponodi, da je vse skrivnila pod akacijami in na početku rdeča polovila glavne krvce in jih odpeljali v zapor.

Nevernost.

Zdravnik, poklican k bolniku, zapasi na njem prav majhno rano ter ukaze hispon, naj hitro skoči v lajkarno po masilu.

Bolnik se ustradi: "Za Boga, ali je tako nevarno?"

"Silno nevarno je," odgovori zdravnik, "kajti se hispon ne prinese hitro masila, se bo rana že prej zacilila."

Tovrstna prilika

Clani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"

"Kaj me bije?" — se ta razjezi, "saj niti ne vidiš če nagi grubim."

Slepec: "Ker jaz hitim, ka morem, pa me vendar ne udari po glavi, tedaj si lahko mislim kako hitiš šele ti!"

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVenci"